

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแหล่งข้อมูลอื่นๆ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. หลักการและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา
  - 2.1 ความหมายของมาตรฐานการศึกษา
  - 2.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
- 2.3 ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา
- 2.4 ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา
- 2.5 ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมการณ์ หลักการและมาตรฐาน

สถานศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. มาตรฐานการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพ

1. ความหมายของประสิทธิผล
2. ความหมายของประสิทธิผลการประกันคุณภาพ

ตอนที่ 3 แนวนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
  - 1.1 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - 1.2 ขั้นตอนและแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษา

- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 1.4 แนวคิดการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา
2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ความหมายของประกันคุณภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความหมายของการประกันคุณภาพภายใน ไว้ว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2558, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของ “การประกันคุณภาพภายใน” ว่า การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

ณชล ลีมีภักดี (2559, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่า กระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เป็นการประเมินตนเองจากบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

พัทธ์ธีญา ไพรมูย์ (2556, หน้า 46) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน ว่า เป็นกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา ที่มีแผนงาน กระบวนการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ โดยสถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา

ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการประเมินตนเองโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด

กิตตินันท์ ชูมวัน (2557, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่า กระบวนการประเมินคุณภาพภายใน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิบูลย์ คำทอง (2557, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) ว่าเป็นระบบที่สถานศึกษาใช้การบริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

Sallis (2002, p. 17 อ้างถึงใน ณชล ลีมภักดี, 2559, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การออกแบบคุณภาพการศึกษา มุ่งสู่กระบวนการความตระหนัก และความมั่นใจในผลผลิตทางการศึกษาของสถานศึกษา

จากความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ที่มีการกำหนด จัดทำแผนการดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อความมั่นใจของผู้รับบริการ

2. หลักการและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา

2.1 ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ระบุว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสารทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจาก

การจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนชีวิตและนิยามมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษา คือ สิ่งที่ต้องการให้เกิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับ ปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของการจัดการศึกษา เพื่อการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพของสถานศึกษา รวมถึงระดับคุณภาพผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการจัดการเรียน การสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษาหรือกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงานประกันคุณภาพ (2560) ได้ให้ความหมายของ มาตรฐาน การศึกษา ไว้ว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ ต้องการให้ เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ปัจจัย กระบวนการ คุณลักษณะที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สถานศึกษา ได้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา พ.ศ.2559 มีจำนวน 4 มาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.1.1 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

1.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.1.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร

1.1.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบ
วัดระดับชาติ

1.1.6 ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.1 การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.2.3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและ

หลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 3)

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษา

2.1 การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด
ชัดเจน

2.2 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2.2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพ
ของผู้เรียนรอบด้านทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2.2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มี
ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูล
สารสนเทศอย่างเป็นระบบ

2.2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ
สังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบ
ต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2.4 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัด
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 8)

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ

3.1 การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

3.2 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

3.3 การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 11)

มาตรฐานที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 14)

จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน จึงสรุปได้ว่า ประกอบด้วยคุณภาพของผู้เรียน ที่มุ่งหวังให้เกิดคุณภาพทั้งด้านวิชาการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใช้กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร สถานศึกษา การใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิผล

2.3 ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางตรง ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทางอ้อม ในรูปของสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงานองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ประกอบการต่างๆ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัด คือ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ความต้องการและบริบทของท้องถิ่น โดยใช้กรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมทำให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ได้มาตรฐานเดียวกันและให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์เป้าหมายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์

มาตรฐานการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงปรัชญา คือ สำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เกิดความสมดุลในคุณภาพของ

ผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน เมื่อมองในทางปฏิบัติ มาตรฐานการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการวางนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมาตรการในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ มาตรฐานการศึกษาที่มีความสำคัญในแง่ของการเป็นฐานข้อมูล สนับสนุน การพยากรณ์ คุณภาพ ที่คาดหวังตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวล่วงหน้าได้

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิต และสังคมบูรณาการอย่างสมดุล ระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้น แนวคิดของมาตรฐานการศึกษาจึงสอดคล้องกับ อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา โดยที่การจัดการศึกษามือถือประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อมหรือบริบททั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่มีผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ฉะนั้นแล้วมาตรฐานการศึกษา จึงต้องกำหนดให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบของการจัดการศึกษาโดยมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้

1. การบูรณาการ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามีความเกี่ยวข้องกันทั้งทางด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนสภาพหรือบริบทของชุมชนนั้นๆ จึงต้องมีการพิจารณาถึงความสอดคล้องขององค์ประกอบเหล่านี้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้มีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งมาตรฐานด้านครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

2. ความสอดคล้อง การกำหนดคุณภาพของการจัดการศึกษาหรือผลผลิตจากการศึกษานับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยและการจัดการศึกษาเพื่อมวลมนุษยชนนั้นว่า เพื่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดว่า เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้

เป็นคนเก่ง ดี มีสุข ดังนั้นในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาจึงต้องให้ มีความสอดคล้องกัน ในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบสถานศึกษา จนถึงระดับท้องถิ่น

3. การรับผิดชอบร่วมกัน การจัดการศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาจึงต้องให้มีการแสดงความร่วมมือกัน ทุกส่วนมีบทบาทหรือ การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาสำเร็จจุล่งงเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาทั้งนี้โลกและสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจำกัดของ ทรัพยากรทำให้ต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรล่วงหน้า โดยที่ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา สิ่งสำคัญ คือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นผู้กำหนด แนวทางหรือนโยบายหลัก ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนเพื่อก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีคุณค่า (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 7-10)

จากความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาจึงสรุปได้ว่ามาตรฐาน การศึกษาจึงเป็นแนวทางให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน มีความสำคัญต่อการวางแผนนโยบาย การพัฒนาการจัดการศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นำมาสู่การสร้างอุดมการณ์ของ การจัดการศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การบูรณาการ ความสอดคล้อง การ รับผิดชอบร่วมกันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.4 ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 10-11) นำเสนอว่าการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาดังนี้

2.4.1 ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4.2 สามารถวางหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4.3 ใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ตรวจสอบ การนิเทศ การ ติดตามและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.4.4 มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและ
ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา

2.4.5 เพื่อเป็นมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพ
ภายนอกของสถานศึกษาและเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาในระยะต่อไป

2.5 ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมการณ์ หลักการและมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่ทำให้คนมีความรู้และมี
คุณสมบัติต่างๆ ที่ช่วยให้คนอยู่ในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
ส่วนรวม ดังนั้นการที่จะดูคุณภาพการศึกษา จึงดูที่คุณภาพคน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัด
การศึกษาแต่อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันที่สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเหลื่อมล้ำ
และแตกต่างกันมาก ทั้งด้านงบประมาณ คุณภาพบุคลากรหรือแม้แต่ตัวบ่อน คือนักเรียน
ที่เข้าเรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่นๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการ
ติดตามอย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เหล่านี้ย่อมมี
ผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาในปัจจุบันมีอิสระในการ
บริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเอง จึงย่อมส่งผล
กระทบถึงคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้น
ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา โดยให้สถานศึกษากำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขึ้น

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นมาเป็น
มาตรฐานที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งนี้ยังได้มีการกำหนด
อุดมการณ์และหลักการเพื่อให้สาธารณชนสังคมทุกภาคส่วนได้เข้าใจแนวความคิด รับรู้
และมีส่วนในการจัดการศึกษาตลอดจนมีแนวทางตรวจสอบการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาอย่างมีระบบและมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
หน้า 11-12) คือ

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์ จิตใจสังคม ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนิน
ชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่

เพียงพอต่อการพัฒนางานอาชีพ และคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และ มีความเป็นประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของ ครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก

3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับควมมีคุณภาพ โดยไม่แบ่ง ชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมใน การบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ตามนัยของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า 10-11)

ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศกระทรวง เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ.2559 มีจำนวน 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ

มาตรฐานที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ภาพประกอบ 2 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของอุดมการณ์
หลักการ และมาตรฐานการศึกษา

จากหลักการ แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา จึงสรุปได้ สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา มีอุดมการณ์ในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ต้องมีการบูรณาการ มีความสอดคล้อง การรับผิดชอบร่วมกันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่แตกต่างกัน จึงต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล สนับสนุน การพยากรณ์คุณภาพ ที่คาดหวังตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวล่วงหน้าได้

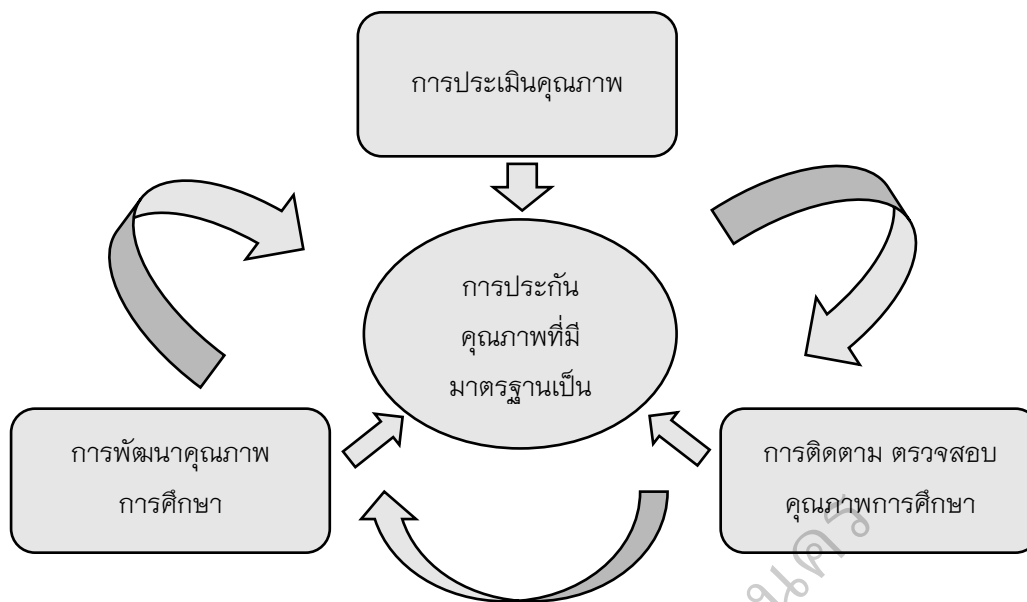
3. มาตรฐานกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 8-9) นำเสนอว่าการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการ สำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความ รับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาประกอบ ด้วยกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ

3.1 การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด

3.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน เพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี และการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย

3.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อให้เกิดการ ยกกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย ในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของ ชุมชนได้ มาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากภาพประกอบ 3 จะเห็นว่ากระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกันเป็นวงจรการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่งโดยมีมาตรฐานเป็นหลักหรือเป้าหมาย รวมทั้ง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า 8-9)

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของประสิทธิผล

คำว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 667 อ้างถึงใน ทศนี ใจดี, 2560 หน้า 34) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิผล ไว้ว่า ผลสำเร็จ, ผลที่เกิดขึ้น

ฉบับ ฟองจางวาง (2548, หน้า 41) อธิบายว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการหรือความพยายามใดๆ ขององค์กรที่สามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

อุทัยวรรณ โมธรรม (2552, หน้า 55) อธิบายว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานพัฒนางานจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ณัฐชนันท์ ชวนดี (2556, หน้า 41) อธิบายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของบุคคล หรือองค์การในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งพิจารณาทั้งกระบวนการ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า หรือวัตถุดิบ ต้องมีการคัดสรรอย่างดีผ่านกระบวนการทำงาน/กระบวนการผลิต จนกระทั่งได้ผลผลิตที่ดี

พิเชษฐ์ วาญวรรณะ (2550, หน้า 53) อธิบายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุเป้าหมายในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การบริหาร สังคมศาสตร์ การอยู่รอดขององค์กร และการใช้ทรัพยากรให้มีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว และจะทำให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ธนกร เสริมสมัคร (2557, หน้า 27) อธิบายว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ความสามารถของ องค์การในฐานะเป็นระบบหนึ่งของสังคมในการใช้ทรัพยากร บริหารอย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์ สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ องค์การ ทำให้ผู้รับบริการจากองค์การพึงพอใจ ในงานและองค์การสามารถปรับตัวและพัฒนาให้ดำรงอยู่ต่อไปได้

Gibson Others (1982, p. 812 อ้างถึงใน วัฒนา วรรณทอง, 2556, หน้า 43) อธิบายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Intigration) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสังคม (Social Relevance) และผลผลิตขององค์การ (Productivity)

จากความหมายของประสิทธิภาพ จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จขององค์การ ตามที่ได้วางแผนการดำเนินงาน กำหนดวัตถุประสงค์ ลงมือปฏิบัติ ติดตามตรวจสอบ แก้ไขข้อผิดพลาด และมีการสรุปผลว่ามีผลการดำเนินงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์

2. ความหมายของประสิทธิภาพการประกันคุณภาพ

สอน ไวรวิญญา (2550, หน้า 43) อธิบายว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความสามารถ ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ใช้ ยุทธศาสตร์และกระบวนการต่างๆ ที่จะสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องใน การจัดการศึกษา

ณัฐชนันท์ ชวนดี (2556, หน้า 42) อธิบายว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นความสามารถในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ใช้ยุทธศาสตร์

และกระบวนการต่างๆ ที่จะสร้างความมั่นใจความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 31) อธิบายว่า ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ บรรลุสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้

จากความหมายของประสิทธิผลการประกันคุณภาพและความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ตอนที่ 3 แนวนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.1 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นเอง โดยการดำเนินการดังกล่าวให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดการระบบการทำงานให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับได้ของสังคม โดยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานระดับสูงกว่าสถานศึกษา มีความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ รวมทั้งจุดเน้น บริบท และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเอง

1.1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งนำไปใช้เป็นเป้าหมายหรือกรอบทิศทางการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาตนเอง ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมอัตลักษณ์ ความโดดเด่นของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ขึ้นมาได้ เพื่อความสมบูรณ์ของมาตรฐาน และเพื่อใช้ในการประเมินตนเองของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาว่า สามารถบริหารการศึกษาในสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายหรือไม่ และนอกจากนี้ การกำหนดและการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษายังเป็นข้อมูลสำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดยังสามารถนำไปเป็นเป้าหมายในการกำกับดูแลตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพในภาพรวม เพื่อนำข้อมูลมาใช้วางแผนยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ในการที่จะบรรลุมาตรฐานการศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับต่างๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

1.1.1.1 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานต้นสังกัดสูงสุดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากำหนดทิศทางในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

1.1.1.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

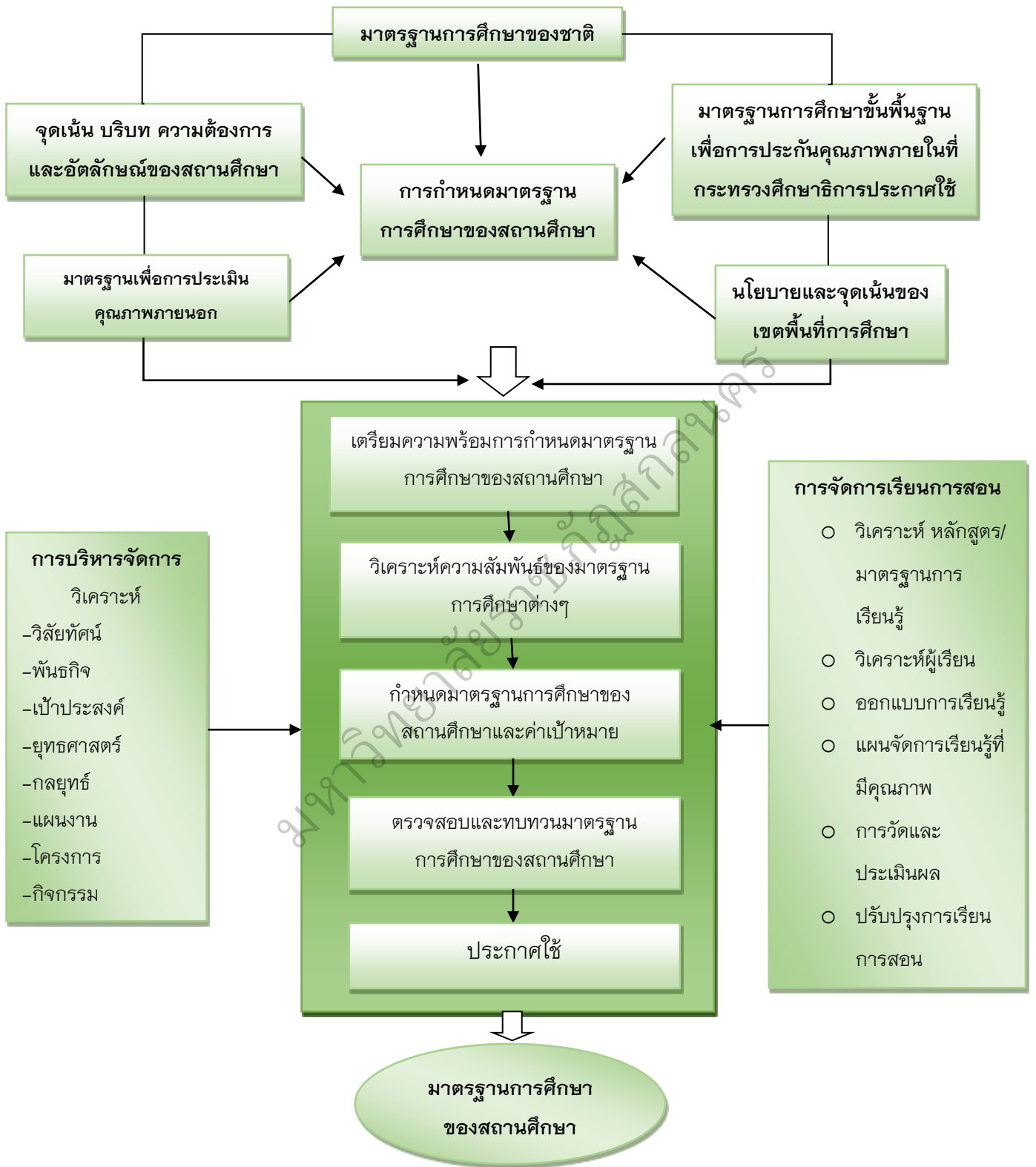
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจกำหนดตัวบ่งชี้ที่เน้นบริบทหรือเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพิ่มเติมอีกก็ได้ ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาให้มีระบบการประกันภายในที่เข้มแข็ง นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยรายงานผลให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อผลักดันสถานศึกษาที่มีคุณภาพในระดับสูงให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ร่วมมือกับชุมชนและองค์กรทางวิชาการให้การช่วยเหลือ

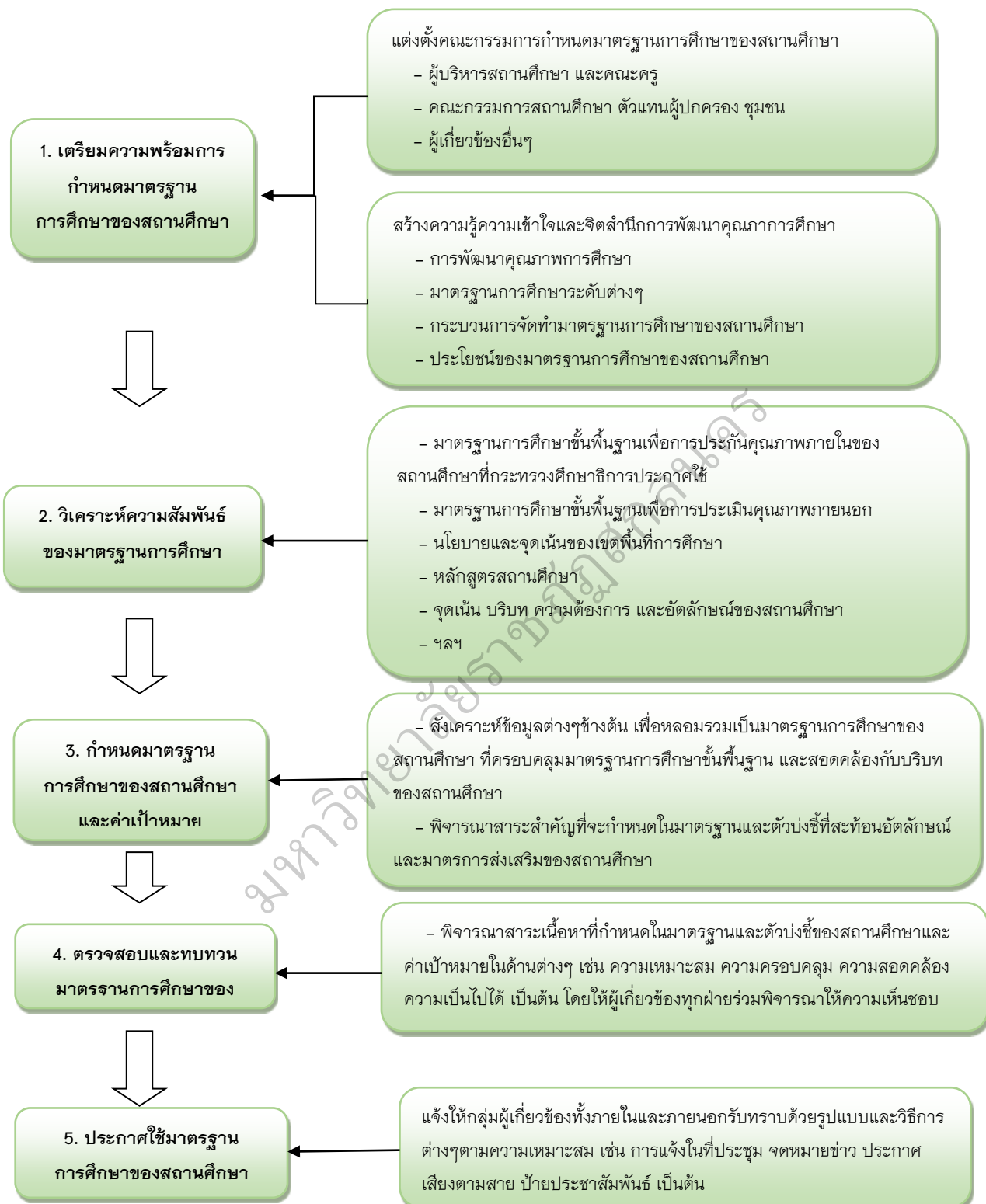
สถานศึกษาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจให้บรรลุตามมาตรฐานให้ได้ ตลอดจน
รายงานผลการดำเนินการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานได้ทราบเพื่อกำหนด
ทิศทางการพัฒนาต่อไป

1.1.1.3 ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญ
ที่สุดที่นำเอามาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่โดดเด่นในด้านต่างๆ มาเชื่อมโยงกันแล้วกำหนด
เป็นมาตรฐานของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นภารกิจ
สำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ
ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน
การศึกษาชาติมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่
กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งสามารถนำมากำหนด
เป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 4 และ
ภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 4 แผนภาพการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ภาพประกอบ 5 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.2 ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็น ขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตัวแทน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

1.2 สร้างจิตสำนึกการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่างๆ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่างๆ เป็นขั้นตอนสำคัญที่คณะกรรมการฯ จะต้องวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญที่จะนำมากำหนดโครงสร้างของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่างๆ ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น สรุปเป็นภาพเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย

หลังจากที่สถานศึกษาได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ
มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่างๆ แล้ว สถานศึกษาดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ
ข้างต้น เพื่อหลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ครอบคลุม
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
มาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการสร้างสังคมแห่งการ
เรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม หรือมาตรฐานด้านอื่นๆ
ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติมนอกเหนือมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นก็ได้

นอกจากนี้ ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
นั้นสถานศึกษาจะต้องพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่
สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องมีความ
สอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ ปรัชญา และแนวทางการจัดการของสถานศึกษา โดยผ่าน
กระบวนการเห็นชอบร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ
สาระสำคัญที่กำหนดขึ้นมาจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ
และต้องกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษา
กำหนดขึ้น โดยค่าเป้าหมายความสำเร็จดังกล่าวอาจกำหนดในลักษณะเป็นเป้าหมายเชิง
ปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพ หรือเป้าหมายเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพผสมผสานกันใน
แต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา และมีความ
เป็นไปได้ที่จะให้บรรลุผล

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาเป็นการพิจารณาทบทวนเนื้อหาสาระที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ รวมถึง
ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นว่าเหมาะสม

1.2 ขั้นตอนและแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน
การศึกษาของสถานศึกษา

1.2.1 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายใน

1.2.1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน โดยทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญๆ เน้นย้ำกับบุคลากรในการให้ความ

ร่วมมือ การตอบคำถามหรือการสัมภาษณ์โดยยึดหลักการตอบตามสิ่งที่ปฏิบัติจริงและเกิดผลขึ้นจริง เน้นย้ำให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่าการประเมินคุณภาพ สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีม และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ โดยเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบมาตรฐานการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินตามมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน และแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำร่วมกันเป็นทีม ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะทำงานควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

1.2.1.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเต็มมิ่ง ซึ่งวงจรของเต็มมิ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง

1) การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจน โดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมไปถึงการวางแผนผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้สำหรับการจัดทำแผนของสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนงบประมาณ แผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น กำหนดวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วางแผนการเก็บข้อมูล วางแผนการวิเคราะห์/สรุปและรายงานผล

2) การดำเนินการตามแผน (D) ศึกษามาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ ผู้บริหารควรให้การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานให้ เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศ

3) การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน

การศึกษา (C) โดยวางกรอบการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและสรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

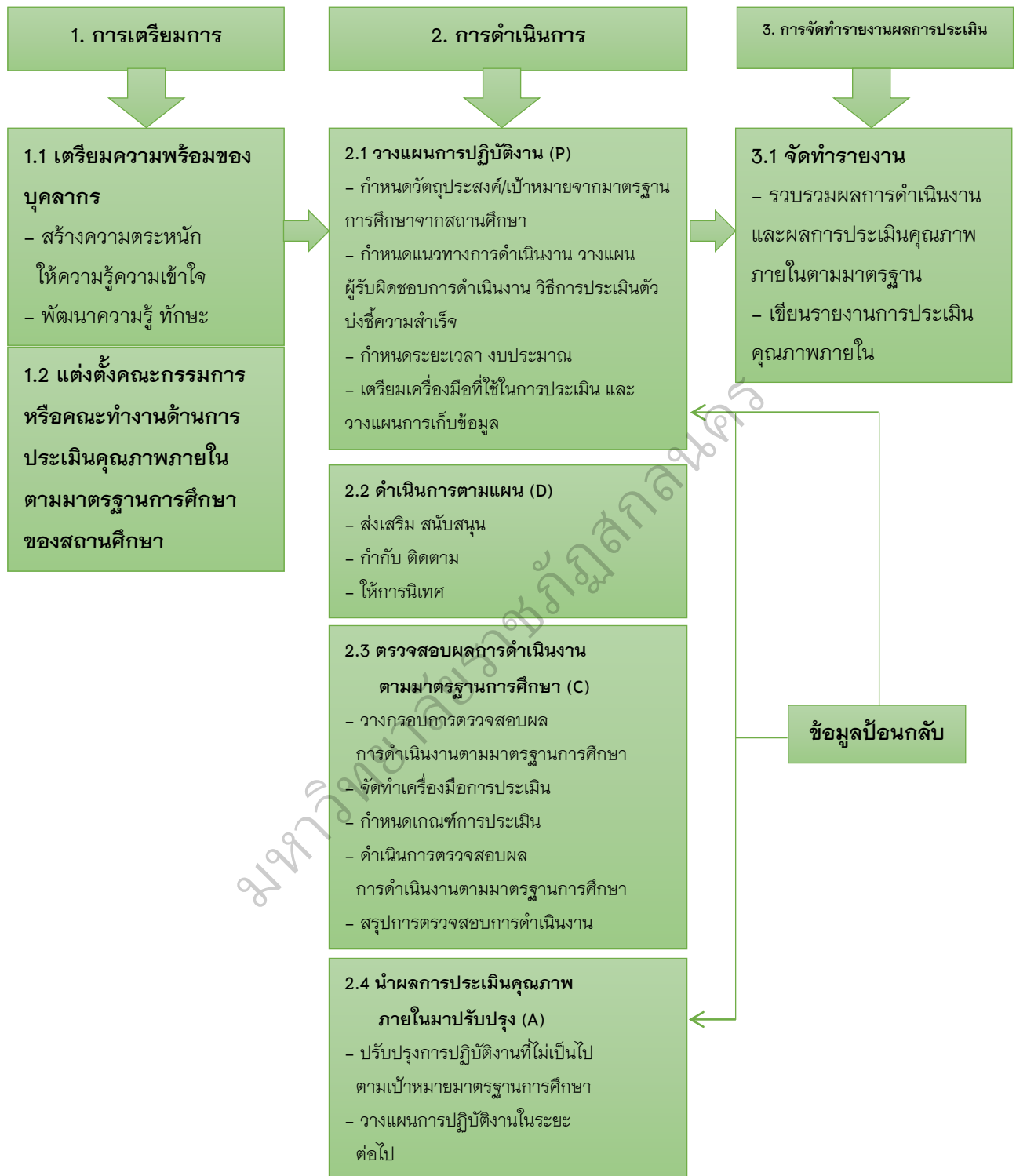
4) การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง (A)

สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษามาวิเคราะห์วางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินของสถานศึกษาตามแนวทางที่สถานศึกษาเลือกใช้ แล้วดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปดำเนินตามขั้นตอนที่ 1 ใหม่ เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานในระยะต่อไป สำหรับงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2.1.3 ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้ว จะจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ

จากขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายใน จึงสรุปได้ว่า ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพครบวงจร (PDCA) ของเต็มมิ่งและขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กระบวนการการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

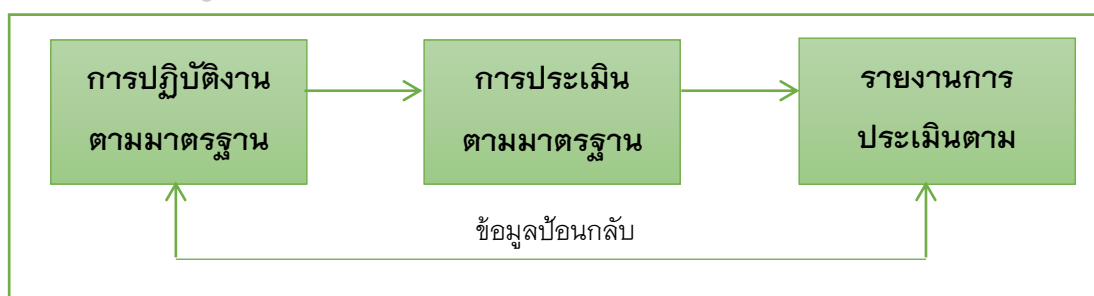
1.2.2 แนวทางการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด สำหรับใช้เป็นทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในความรับผิดชอบของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1.2.2.1 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษากำหนดตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะคุณภาพของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นการส่งเสริม กำกับดูแล ระบบการรับประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2.2 การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพ นำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้และพัฒนา สำหรับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปรับปรุงจะต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงตามระยะเวลาที่เหมาะสมที่ผู้ปฏิบัติได้กำหนดไว้

1.2.2.3 การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาสรุปผลการประเมินและเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป แสดงได้ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7

แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.3 การสรุปและรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการเสนอผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำผลไปใช้ในการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องนำข้อมูลมาสรุปรวม และจัดทำเป็นสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ของการรายงาน

1. เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและให้การสนับสนุนรวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจรายงานได้หลายลักษณะ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรายงาน หากต้องการรายงานหน่วยงานต้นสังกัด รายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน อาจจัดทำเป็นเอกสารรายงานผลฉบับสมบูรณ์ หากต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาจรายงานในรูปของเอกสาร แผ่นพับ จดหมายข่าว ซึ่งเป็นการนำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญโดยสรุป หรือประเด็นที่ต้องการรายงานหรือประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเลือกวิธีการรายงานได้ตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละสถานศึกษา

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3.1 วัตถุประสงค์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3.1.1 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.3.1.2 เพื่อรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

1.3.1.3 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ

1.3.1.4 เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

1.3.1.5 เพื่อเตรียมพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

1.3.2 รูปแบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3.2.1 รูปแบบที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ เป็นการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเองตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.3.2.2 รูปแบบที่ 2 คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา

เป็นการติดตามตรวจสอบของคณะกรรมการของสถานศึกษาที่ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด แล้วสรุปเป็นรายงานผลการติดตามตรวจสอบพร้อมให้ ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาดำเนินการ ต่อไป

1.3.2.3 รูปแบบที่ 3 หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายงานติดตามตรวจสอบ เป็นการติดตามตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ปฏิบัติงานเสนอหัวหน้า กลุ่มงาน/ฝ่ายงานเป็นผู้ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานจากรายงานดังกล่าวและ ตรวจสอบการปฏิบัติงานจริง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มงาน/ฝ่าย เสนอต่อ คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาติดตามตรวจสอบการ ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนจากรายงานของกลุ่มงาน/ฝ่ายงาน ศึกษา เอกสาร สอบถาม สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง แล้วสรุปรายงานผลการติดตามตรวจสอบ พร้อม ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ดำเนินการต่อไป

1.3.2.4 รูปแบบที่ 4 ผู้ปฏิบัติงานรายการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติ การประจำปี

เป็นการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตามที่ สถานศึกษากำหนด คือ โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ และให้ผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นผู้ติดตามตรวจสอบจากรายงานดังกล่าวและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานจริงด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.3.3 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา ดังนี้

1.3.3.1 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และแจ้งให้สถานศึกษาทราบ พร้อมเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3-5 คน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) บุคลากรภายในสังกัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์คณะบุคคลทั้ง 4 คณะ (ประกอบด้วย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา) ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากลุ่มงาน ศึกษา นิเทศก์ นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่างๆ อาจรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นต้น

2) บุคลากรจากภาคส่วนอื่น ประกอบด้วย ข้าราชการบำนาญ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรในชุมชน และท้องถิ่นที่มีส่วนได้ส่วนเสียและมีความรู้เรื่องการจัดการศึกษา เป็นต้น

หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ อาจใช้เวลา 2 วัน หรือโรงเรียนขนาดเล็ก 1 วัน เป็นต้น โดยคณะกรรมการติดตามตรวจสอบที่

ได้รับแต่งตั้งโดยหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ กล่าวคือ โครงการ/กิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินงานได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ ถ้ามีเป็นเพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษามีการดำเนินงาน เป็นไปตามขั้นตอนของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการประกันคุณภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น รวมทั้งควรมีการให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานและมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษา

1.3.3.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ตามบริบทของสถานศึกษาซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ มีเพราะเหตุใด มีการสรุปผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การติดตามตรวจสอบมีการให้ข้อสังเกตให้ ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการต่อไป

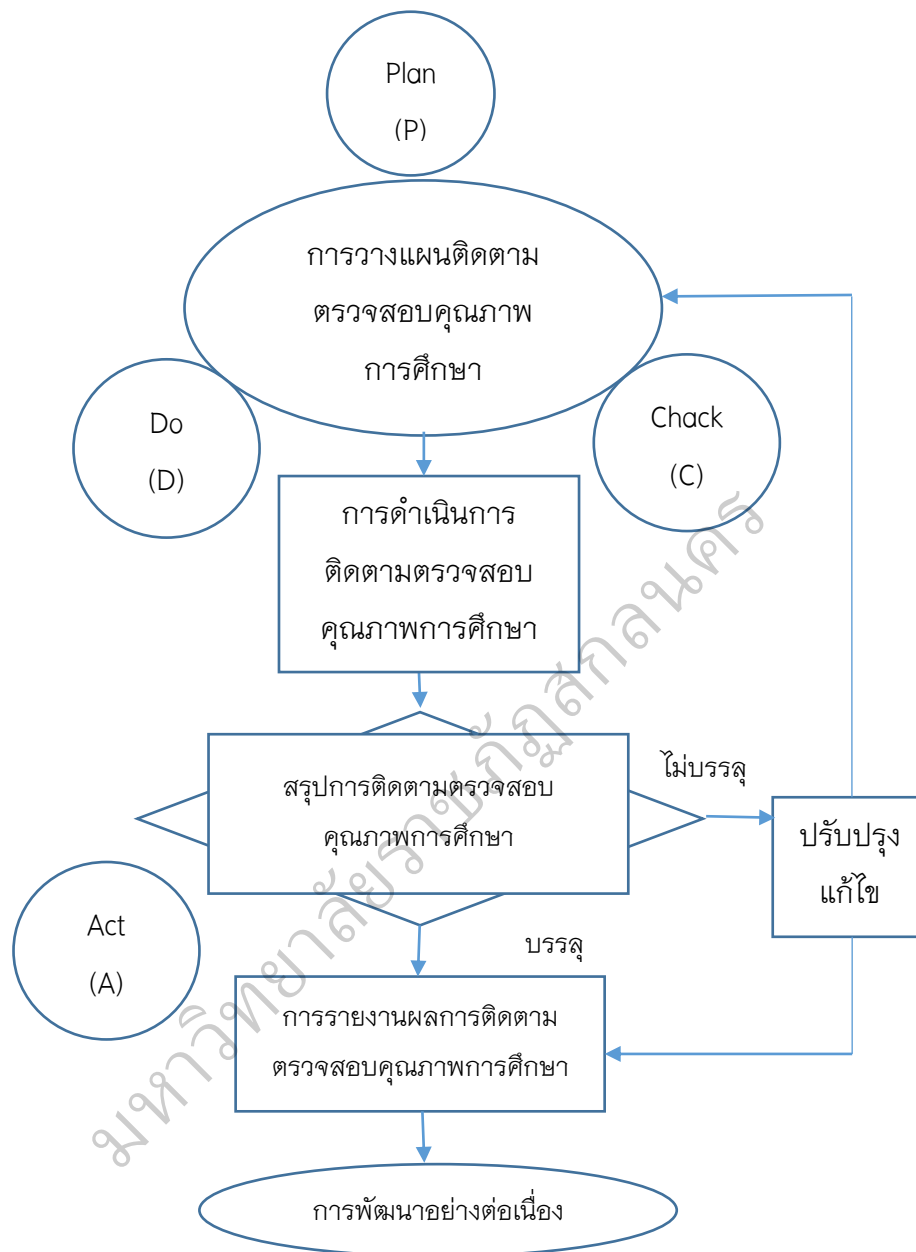
การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ เพื่อให้การบริหารจัดการคุณภาพมีประสิทธิภาพ ใช้วงจรการบริหารเชิงระบบหรือวงจรเดมมิง (PDCA) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การวางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด การวางระบบที่ดีจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้เพราะข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบย่อยหลายๆ ระบบย่อย เป็นคุณภาพรวมของสถานศึกษาทั้งหมด

ดำเนินการตามแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็น การติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ การปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายตามกระบวนการ วิธีการที่กำหนด และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษามีประสิทธิภาพควรใช้แนวทางในการดำเนินงาน โดยกำหนดให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นรายกิจกรรมครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา สร้างความตระหนักความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดำเนินการเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ โดยกำหนดเรื่องและปฏิทินปฏิบัติการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีหรือกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นผู้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองตามปฏิทินปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้เป็นไปตามแผน คณะทำงานที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล ร่องรอยหลักฐานการดำเนินงานทั้งหมดในภาพรวมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานเสนอ เพื่อรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการตรวจสอบ/ประเมินตนเองร่วมกัน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงาน มีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สุดท้ายคณะทำงานที่สถานศึกษาต้องมีแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสนอแนะมาตรการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยนำผลการประเมินมาพัฒนา

จากหลักการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สามารถสรุปเป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตาม ภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3.4 กรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

จุดเน้นของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ที่ “กระบวนการดำเนินงานตามแผน” (Process Ongoing) ซึ่งเป็นช่วงระหว่างที่ สถานศึกษานำแผนสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ผลที่ได้จากการติดตามตรวจสอบจึงถือเป็นข้อมูล สำคัญสำหรับการใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานตามทีแผนปฏิบัติงานของ

สถานศึกษาได้กำหนดไว้ และนำไปสู่การปรับปรุงแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต้นสังกัดก็สามารถนำแนวคิดเชิงระบบมาใช้เป็นกรอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้เช่นกัน ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ (กระบวนการดำเนินงานตามแผน) และด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ ดังนี้

1.3.4.1 ด้านปัจจัย

1) บุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ มีความตระหนักและมุ่งมั่นพัฒนาอย่างมืออาชีพโดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น จำนวนครูที่เพียงพอ ครูมีวุฒิที่ตรงตามการสอน/การสอนตามความถนัด คุณลักษณะและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ภาวะผู้นำของผู้บริหารและความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นต้น

2) ทรัพยากร เทคโนโลยี และงบประมาณ ได้แก่ ห้องเรียน อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตร สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี งบประมาณ ฯลฯ โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความเหมาะสมของหลักสูตรกับผู้เรียนแต่ละท้องถิ่น ความเหมาะสมและเพียงพอของห้องเรียน อาคารเรียน สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยี งบประมาณ ความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

1.3.4.2 ด้านกระบวนการ

1) การบริหารจัดการ (การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารเชิงกลยุทธ์และมีส่วนร่วม) มีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น การบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการตามภาระงานของสถานศึกษา เป็นต้น

2) กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

3) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา การ

ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3.4.3 ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์

1) ผู้เรียน คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อัตราการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพจากด้านปัจจัยละด้านกระบวนการดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะ สำคัญ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ความรู้และทักษะของผู้เรียน และสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น

2) สถานศึกษา สถานศึกษามีคุณภาพเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับจากชุมชน และให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความพึงพอใจของชุมชนต่อสถานศึกษา ความเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา เป็นต้น

กรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) สรุปได้ดังภาพประกอบ 9

1.4 แนวคิดการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

1.4.1 ความหมาย วัตถุประสงค์ และประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 7)

ได้อธิบายว่า การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำรายงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำเสนอรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 9 กรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์การจําทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ก็เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป และเป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 8)

ได้กำหนดประโยชน์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา มีดังนี้

1. ทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในด้านจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา โอกาส และข้อจำกัดนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในปีถัดไป
2. ทำให้สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
3. ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลการพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในส่วนที่ดีและส่วนที่ควรพัฒนา โดยมีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และให้การช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเหมาะสม
4. หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งระดับประเทศและระดับเขตพื้นที่
5. สถานศึกษาใช้รายงานประจำปีเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในโดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

1.4.2 ขั้นตอนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

1.4.2.1 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานจากบุคคลผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน
3. หัวหน้ากลุ่มฝ่ายตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวหน้างาน
5. ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กอาจกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม การดำเนินงานของคณะทำงานจะต้องวางแผนการจัดทำรายงานประจำปี โดยมีการกำหนดช่วงระยะเวลาจัดทำ รายละเอียดการรายงาน รวมถึงการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ

ทั้งนี้จะต้องรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่

1.4.2.2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล

การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้รายงานประจำปีมีความสมบูรณ์ มีคุณภาพตรงตามสภาพของสถานศึกษา ซึ่งภาระงานที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินงาน ดังนี้ 1. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินงานประจำ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2. ออกแบบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3. วิเคราะห์และแปลผลเพื่อการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

1.4.2.3 เขียนรายงานประจำปีของสถานศึกษา

สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายนำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตอนที่ 4 สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้ และภาคผนวก

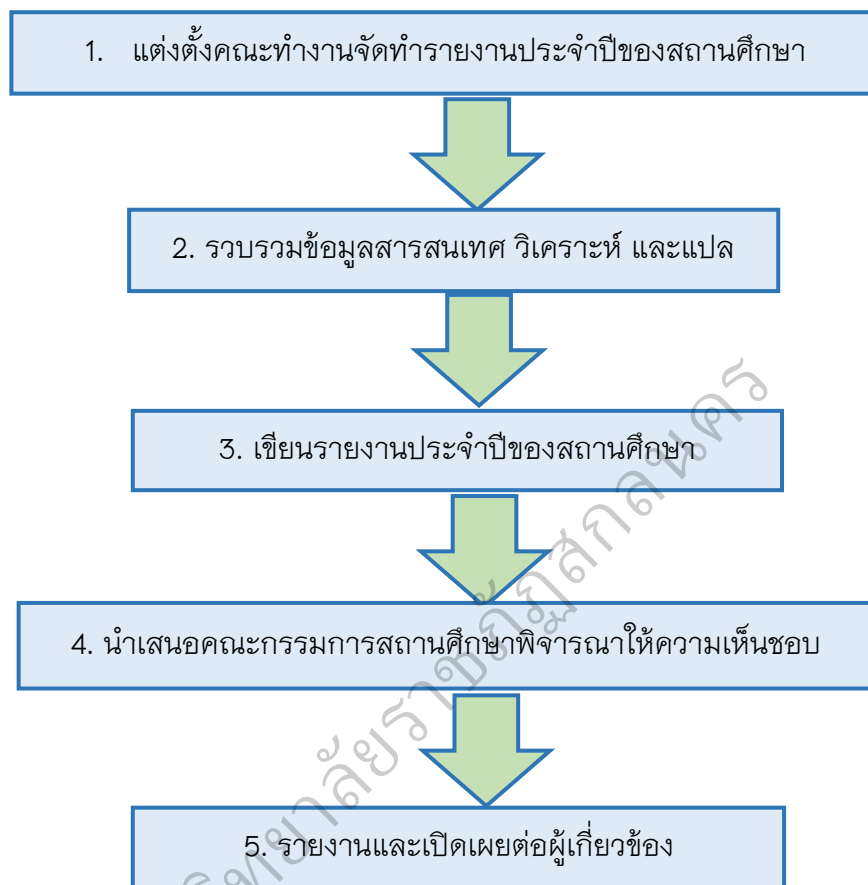
1.4.2.4 นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

หลังจากเขียนรายงานประจำปีเสร็จสมบูรณ์ สถานศึกษาจะต้องเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.4.2.5 รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อสถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปี และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาแล้ว จะต้องรายงานและเปิดเผยผลการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น รายงานประจำปีฉบับสมบูรณ์เปิดเผยผ่าน Website ของสถานศึกษา จุลสาร อนุสาร แผ่นพับ รายงานเสียงตามสาย และชี้แจงในการประชุม

ขั้นตอนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาที่เป็นรายงาน
ประเมินคุณภาพภายในมีรายละเอียดสรุปได้ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.1 กระบวนการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data Wise Improvement Process) เป็นกระบวนการนำข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่สถานศึกษาที่อยู่ นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียน การสอนหรือด้านอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูล ซึ่งเป็นระยะที่สถานศึกษาจัดทำข้อมูล พื้นฐานด้านต่างๆ สำหรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการ เตรียมการครั้งนี้ได้ประมวลมาจากกระบวนการติดตามมาตรฐานตรวจสอบหรือประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา

ระยะที่ 2 การสืบเสาะเพื่อวางแผนการใช้ข้อมูล ซึ่งเป็นระยะที่สถานศึกษาต้องกำหนด ออกแบบ หาแนวทาง และแบบแผน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ทั้งในด้านการบริหารหรือจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นระยะที่สถานศึกษาลงมือปฏิบัติงานตามแนวทางและแบบแผนที่กำหนดไว้ในขั้นตอนนี้สถานศึกษาสามารถนำผลจากการปฏิบัติงานไปใช้สะท้อนกลับ (Reflect) เพื่อปรับปรุงจุดด้อยของการดำเนินงานในระยะแรกเพื่อให้เกิดเป็นวงจรของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องได้

2.2 การจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management)

การจัดการความรู้เป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามวงจรคุณภาพ PDCA และทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะขั้นตอน A (Act) ซึ่งการดำเนินงานอย่างเหมาะสมจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนอย่างรอบด้านเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ และนำไปสู่การกำหนดแผนงานการปฏิบัติงานตามลำดับ โดยหลักการแล้วการจัดการความรู้เป็นการสร้างและใช้ความรู้ขององค์กร ได้แก่ ความรู้ที่อยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) คือ ความรู้ที่เป็นประสบการณ์ หรือภูมิปัญญาที่ไม่ได้อยู่ในรูปของเอกสาร ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) คือ ความรู้/ข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการเผยแพร่ในรูปแบบที่เป็นทางการ

การสร้างและการใช้ความรู้ขององค์กรเป็นไปเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อเกิดปัญหา ข้อค้นพบใหม่ๆ ที่น่าสนใจที่เกิดจากการใช้ความรู้หรือการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ จะต้องมีการดำเนินการกลับไปสร้างความรู้ใหม่อีกครั้ง เพื่อทำความเข้าใจประเด็นดังกล่าวที่เกิดขึ้น และนำความรู้ใหม่นั้นไปใช้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายต่อไปให้ได้

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการความรู้ในกรณีของสถานศึกษา ถือว่าเป็นการสร้างและใช้ความรู้ที่มีอยู่รอบด้าน เพื่อนำไปกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปี และการปฏิบัติงานตามวงจร PDCA อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเมื่อใช้ความรู้แล้วพบว่าการทำงานไม่บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุเป้าหมายบางส่วนแต่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เกิดความรู้ที่สามารถอธิบายการบรรลุเป้าหมายและไม่บรรลุเป้าหมายนั้น การวิเคราะห์สังเคราะห์จนเกิดความรู้ใหม่อีกครั้งก็คือการวนกลับไปยัง

การสร้างความรู้ใหม่อีกรอบนั่นเอง และจะวนเป็นวงจรอย่างนี้เรื่อยๆ ไปไม่มีสิ้นสุด

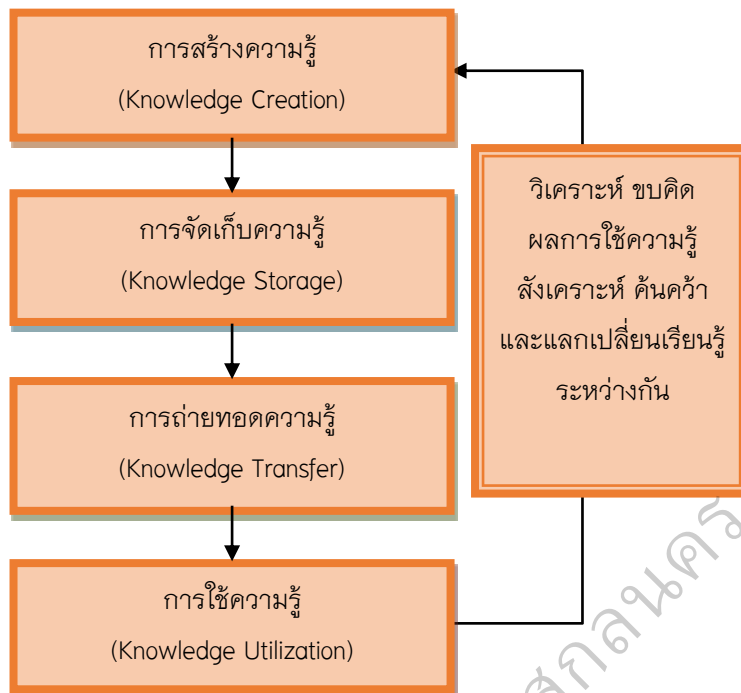
การจัดการความรู้เน้นการให้ความสำคัญกับคนในองค์กรเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้ขับเคลื่อนขั้นตอนของกระบวนการและสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพในทุกขั้นตอน และที่สำคัญคนเหล่านี้จะต้องอยู่บนฐานของความรู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้ในองค์กรก็เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการพัฒนาคน เพื่อให้คนใช้ความรู้ในการพัฒนางานให้มีชิ้นงานหรือมีผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การจัดการความรู้แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 11 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) เป็นขั้นตอนของการได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ วิธีการได้มาขององค์ความรู้ ได้แก่ การประชุม การพบปะ พูดคุย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ตลอดจนการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัย และรายงานผลการประเมินด้านต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเก็บความรู้ (knowledge Storage) เป็นขั้นตอนการจัดเก็บ รักษาองค์ความรู้ที่ได้จากการสร้างในขั้นตอนที่ 1 ให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม สามารถสืบค้น หยิบจับ หรือนำมาใช้ได้อย่างสะดวก เช่น การจัดเก็บในรูปแบบเล่มรายงาน การจัดแฟ้มเอกสาร การบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ หรือความรู้ที่อยู่ในตัวคน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดความรู้ (knowledge Transfer) เป็นขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลหรือการเผยแพร่ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถถ่ายโอนจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่งด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุม การนำเสนอผลงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ หรือกระบวนการทางการศึกษา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การใช้ความรู้ (knowledge Utilization) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้ในประโยชน์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการจัดการความรู้

อย่างไรก็ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้น จะมีการดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการหรือปฏิบัติ ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการสร้างความรู้จนถึงขั้นตอนที่ 4 คือ ขั้นตอนการใช้ความรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย จากนั้นต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขบคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือหาข้อมูลใหม่เพิ่มเติมเพื่อมาสนับสนุนหรืออธิบายผลที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นปัญหาและที่ประสบความสำเร็จ การอธิบายผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวก็คือความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนั่นเอง และเมื่อมีการนำความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ไปผ่านขั้นตอนต่างๆ ของการจัดการความรู้อีกครั้ง และเป็นวงจรต่อเนื่องซึ่งถือเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั่นเอง

2.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Networking)

เครือข่ายเป็นกลุ่มของบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของบุคคลด้วยความสมัครใจ มีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ประสานงานเชื่อมโยงกัน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียว หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันภายใต้รูปแบบหรือระเบียบโครงสร้างที่บุคคลองค์กร หรือสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระต่อกัน

เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารจาก แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษา สามารถนำเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เครือข่าย การเรียนรู้ที่สำคัญ

2.4 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization)

การนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวคิดหนึ่งสำหรับการปฏิบัติของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาจะใช้ กระบวนการของวงจร PDCA ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย การจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งจะช่วยให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ การนำผลการประเมินของสถานศึกษา ด้านต่างๆ มาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติ งานให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม และทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์/ เป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้นั่นเอง และควรนำผลการประเมินทั้งผลการประเมิน คุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ได้ สารสนเทศที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ดังจะเห็นได้ว่าการนำผลการประเมินไปใช้ ประโยชน์เป็นสิ่งที่ช่วยให้สถานศึกษามีการกำหนดแผนงาน โครงการ วิธีการปฏิบัติต่างๆ ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานข้อมูล/ความรู้ ซึ่งจะ ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษามีทิศทาง เป้าหมาย สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง และมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงการพัฒนาการศึกษาอย่าง ต่อเนื่องของสถานศึกษา

บทสรุปแนวคิดต่างๆ ที่นำเสนอข้างต้น ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนา โดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data Wise Improvement Process) การจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Networking) และการนำ ผลประโยชน์ไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization) เป็นเพียงแนวคิดหนึ่งเท่านั้น หากแต่ ยังมีแนวคิดอื่นๆ อีกมากมายที่สถานศึกษาควรนำมาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวคิดต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้เป็นการ เพิ่มภาระงานแก่สถานศึกษาแต่อย่างใด หากแต่จะเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และ ช่วยเหลือให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยที่กระบวนการบริหารงานของ สถานศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้กระบวนการของ PDCA ดังนั้นแนวคิดเหล่านี้จะเข้า

ไปเสริมอยู่ในขั้นของการปรับปรุงพัฒนา (Act) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพิจารณาแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้อง เหมาะสมและถูกต้องบนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้ อันจะนำไปสู่การกำหนดแผนงานหรือวิธีปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อไป ทั้งนี้แนวคิดต่างๆ เหล่านี้ต้องการให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและใช้ข้อมูล/ความรู้เป็นฐานในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. ประวัติความเป็นมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 23

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 สืบเนื่องจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของสภาการศึกษา เมื่อคราวประชุม วันที่ 17 สิงหาคม 2553 ได้ประกาศเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต และเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตั้งอยู่ตั้งอยู่ ถนนใสสว่าง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่เขตบริการด้านการศึกษาคอบคลุม จังหวัดสกลนคร มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 45 โรงเรียน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิสัยทัศน์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่สากลและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. เร่งรัดพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม
2. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่สากล
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนกลาง ลดบทบาทและกระจายอำนาจสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งบูรณาการการทำงานภายในสำนักต่างๆ

กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ 2557 จำนวน 5 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. กลยุทธ์ที่ 2 ปูกรังคุณภาพธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

2. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีทั้งหมดจำนวน 45 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 45 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป) จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 – 1499 คน) จำนวน 19 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499) จำนวน 17 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 2,407 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ที่ตั้งของโรงเรียนและจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

โรงเรียน	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู (คน)
1. สกสรราชวิทยานุกูล	เมืองสกลนคร	213
2. สกนครพัฒนศึกษา	เมืองสกลนคร	101
3. ธาตุนารายณ์วิทยา	เมืองสกลนคร	155
4. ดงมะไฟวิทยา	เมืองสกลนคร	37

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวนผู้บริหาร สถานศึกษาและ ข้าราชการครู (คน)
5. ท่าแร่ศึกษา	เมืองสกลนคร	32
6. เฉลิมพระเกียรติฯ	เมืองสกลนคร	23
7. กุสุมาลย์วิทยาคม	กุสุมาลย์	74
8. โพนิแสนวิทยา	กุสุมาลย์	42
9. เต่างอยพัฒนาศึกษา	เต่างอย	52
10. ร่มเกล้า	โคกศรีสุพรรณ	76
11. ด่านม่วงคำพิทยาคม	โคกศรีสุพรรณ	26
12. โพนพิทยาคม	โพนนาแก้ว	26
13. คำเพิ่มพิทยา	ภูพาน	33
14. ท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมี	ภูพาน	31
15. กุดบากพัฒนาศึกษา	กุดบาก	67
16. พรรณาวุฒาจารย์	พรรณานิคม	66
17. บ้านบัวราษฎร์บำรุง	พรรณานิคม	23
18. เทพสวัสดิ์วิทยา	พรรณานิคม	13
19. ภูริทัตต์วิทยา	พรรณานิคม	14
20. บะฮีวิทยาคม	พรรณานิคม	16
21. ช้างมิ่งพิทยานุกูล	พรรณานิคม	13
22. พังโคนวิทยาคม	พังโคน	103
23. ลำปลาหางวิทยา	พังโคน	13
24. มัชฌมวาริชภูมิ	วาริชภูมิ	66
25. ธรรมบวรวิทยา	วาริชภูมิ	41
26. วาริชวิทยา	วาริชภูมิ	18
27. เตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สว่างแดนดิน	97
28. แวงพิทยาคม	สว่างแดนดิน	37

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวนผู้บริหาร สถานศึกษาและ ข้าราชการครู (คน)
29. หนองหลวงศึกษา	สว่างแดนดิน	46
30. โคกสีวิทยาสรรค์	สว่างแดนดิน	34
31. บงเหนือวิทยาคม	สว่างแดนดิน	20
32. สว่างแดนดิน	สว่างแดนดิน	135
33. ส่องดาววิทยาคม	ส่องดาว	43
34. นิคมน้ำอุ่นเจริญวิทยา	นิคมน้ำอุ่น	27
35. มัชฌมวานรนิวาส	วานรนิวาส	136
36. กุดเรือคำพิทยาคาร	วานรนิวาส	36
37. หนองแวงวิทยา	วานรนิวาส	24
38. อากาศอำนวยศึกษา	อากาศอำนวย	107
39. โพนงามศึกษา	อากาศอำนวย	48
40. ท่าสงครามวิทยา	อากาศอำนวย	17
41. บ้านม่วงพิทยาคม	บ้านม่วง	81
42. โพธิ์ชัยทองพิทยาคม	บ้านม่วง	17
43. คำตากกล้าราชประชานุเคราะห์	คำตากกล้า	62
44. ศึกษาประชาสามัคคี	คำตากกล้า	25
45. เจริญศิลป์ศึกษา(โพธิ์คำอนุสรณ์)	เจริญศิลป์	41
รวมทั้งหมด 45 โรงเรียน	18 อำเภอ	2,407

ตาราง 2 ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน ปีการศึกษา 2559

โรงเรียน	ขนาด	ผลการประเมินภายในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					ผลการประเมิน	
		ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
กุดบากพัฒนาศึกษา	กลาง	√					√	
กุดเรือคำพิทยาคาร	กลาง		√				√	
กุสุมาลย์วิทยาคม	กลาง		√				√	
คำตากล้าราชฯ	กลาง		√				√	
คำเพิ่มพิทยา	กลาง	√					√	
โคกสีวิทยาสรรค์	กลาง	√					√	
เจริญศิลป์ศึกษาฯ	กลาง	√					√	
เฉลิมพระเกียรติฯ	เล็ก		√				√	
ช้างมิ่งพิถยานุกุล	เล็ก		√				√	
ดงมะไฟวิทยา	กลาง	√					√	
ด่านม่วงคำพิทยาคม	เล็ก	√					√	
เตรียมอุดมศึกษาฯ	ใหญ่	√					√	
เต่างอยพัฒนศึกษา	กลาง		√				√	
ท่านผู้หญิงฯ	กลาง	√					√	
ท่าแร่ศึกษา	เล็ก	√					√	
ท่าสงครามวิทยา	เล็ก		√				√	
เทพสวัสดิ์วิทยา	เล็ก	√					√	
ธรรมบวรวิทยา	กลาง		√				√	
ธาตุนารายณ์วิทยา	ใหญ่พิเศษ	√					√	
นิคมน้ำจืดเจริญวิทยา	เล็ก		√				√	
บงเหนือวิทยาคม	เล็ก		√				√	
บะฮีวิทยาคม	เล็ก		√				√	
บ้านบัวราษฎร์บำรุง	เล็ก		√				√	

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ขนาด	ผลการประเมินภายในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					ผลการประเมิน	
		ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
บ้านม่วงพิทยาคม	ใหญ่	√					√	
พรรณาวุฒาจารย์	กลาง		√				√	
พังโคนพิทยาคม	ใหญ่	√					√	
โพธิ์ชัยทองพิทยาคม	เล็ก	√					√	
โพธิ์แสนวิทยา	เล็ก	√					√	
โพนงามศึกษา	กลาง		√				√	
โพนพิทยาคม	เล็ก	√					√	
ภูริทัตต์วิทยา	เล็ก			√			√	
มัธยมวานรนิวาส	ใหญ่พิเศษ	√					√	
มัธยมวาริชภูมิ	กลาง	√					√	
ร่มเกล้า	กลาง			√			√	
ลำปลาหางวิทยา	เล็ก		√				√	
วาริชวิทยา	เล็ก	√					√	
แวงพิทยาคม	กลาง	√					√	
ศึกษาประชาสามัคคี	เล็ก		√				√	
สกลนครพัฒนศึกษา	ใหญ่		√				√	
สกลราชวิทยานุกูล	ใหญ่พิเศษ	√					√	
สว่างแดนดิน	ใหญ่พิเศษ	√					√	
ส่องดาวพิทยาคม	กลาง		√				√	
หนองแวงวิทยา	เล็ก	√					√	
หนองหลวงศึกษา	กลาง	√					√	
อากาศอำนวยศึกษา	ใหญ่	√					√	
รวม		25	18	2			45	

จากตาราง 2 ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปี การศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งมีผลการ ประเมินผ่านทุกโรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่ได้ระดับการประเมินดีเยี่ยม 25 โรงเรียน ระดับดี 18 โรงเรียน และระดับดี 2 โรงเรียน

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อุทัยวรรณ โมธรรม (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการดำเนินงานกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในโรงเรียน ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม ในการวิจัยครั้งนี้ มี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเมื่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

นิรชา ชัยศิริรัตนดำรง (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม การวิจัยในครั้งนี้ มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนและเปรียบเทียบ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่างได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดอำเภอธาตุพนม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดอำเภอธาตุพนม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก และผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่ต่างกัน

ณัฐดนัย ดวงใจ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1 การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ เพื่อการเปรียบเทียบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิ ทางการศึกษาและ ขนาดของสถานศึกษา จากผลการศึกษาพบว่า การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาและ ขนาดของสถานศึกษา

นิวัติ เชียงแรง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนการพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจัดให้มี การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในดำเนินงานตามแผนการพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบการบริหารและสารสนเทศ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พบมาก คือ สถานศึกษาไม่มี การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ครูและบุคลากรควรมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เสาวลักษณ์ บุญจันทร์ (2555, อ้างถึงใน วาริช ลิทา, 2559, หน้า 54) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีความพร้อมทางด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์แตกต่างกัน ประสิทธิภาพที่เกิดจากการดำเนินงานก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีปัญหา 3 อันดับ อันดับที่ 2 ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน มาจากบุคลากรบางส่วนยังขาดความเข้าใจใน การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

มานพ แจ็งพลอย (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามสภาพการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิทักษ์ ดวงอาสาองค์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 327 คน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพความต้องการมีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อยู่ในระดับมาก และ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังจำเป็นต้องพัฒนาในด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนการพัฒนากิจการศึกษาคณะที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร้อยละ 100

บุญยวีร์ พัฒนรัตนกิตติโชค (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์

วาริช ลิทา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานโดยรวมและรายด้าน สามารถปฏิบัติได้จริงในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่สามารถปฏิบัติได้จริงมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และแนวทางสำคัญในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละด้านเป็นดังนี้ ด้านการเตรียมการ ได้แก่ การรวบรวมและชี้แจง ผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจระบบการประกันภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและประชุมชี้แจงครูให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพที่มีความสามารถในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ง่ายต่อการดำเนินการ และด้านการปรับปรุงแก้ไขงานดำเนินการ ได้แก่ เชิญนักวิชาการให้ความรู้และผู้นำชุมชน ควรให้การสนับสนุนทรัพยากร

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Cammeron (1996, pp 225-227 อ้างถึงใน ปิยธิดา ชำนาญรบ, 2557 หน้า 60) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการสร้างระบบการประกันคุณภาพ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ส่วนหนึ่งของขั้นตอนสำคัญของคุณภาพการสอนในศตวรรษที่ 21 สมาคมการศึกษาแห่งชาติรับรองว่า ความพยายามในแนวทางถือปฏิบัติในอนาคตอยู่ไม่ไกลความคาดหวัง การเข้มงวดสำหรับความพร้อมของครูอย่างเดียวนั้นเพียงพอในอนาคต การประกันคุณภาพจะเป็นระบบใหม่ที่สนับสนุนให้ครูมีความพร้อม ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนอาชีพครู ผู้ศึกษาเสนอแนะหลักการไว้ 3 ประการ คือ การปฏิรูปและการฝึกอบรมคณะทำงาน การให้ความช่วยเหลือ และแผนงานตรวจสอบทบทวนของเมืองซีแอตเทิล (ครูจะต้องรับผิดชอบในคุณภาพงานมากขึ้น มีกฎหมายให้ปฏิบัติตามและเลือกโครงสร้างแบบแรงงานสัมพันธ์)

Brooks (1999, p. 946, อ้างถึงใน วาริช ลิทา, 2559 หน้า 55)

ได้ทำการศึกษาการประกันคุณภาพและการส่งเสริม กระบวนการวางแผนทางการศึกษาพิเศษ แก่นักเรียนในรัฐอิลลินอยส์ พบว่า การศึกษาทดสอบ วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ และการส่งเสริมกระบวนการวางแผนทางการศึกษาพิเศษ แก่นักเรียนในรัฐอิลลินอยส์

นอยส์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมแผนงานเป็นรูปแบบพิเศษของ นักเรียน เพื่อให้ได้ผลด้านการประกันคุณภาพ และส่งเสริมกระบวนการในการวางแผน

Atria (2000, pp 4254–A อ้างถึงใน กิตตินันท์ ชุมวัน, 2557 หน้า 69) ได้ทำการศึกษาการประกันคุณภาพและการวางแผนการปรับปรุงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย รัฐอิลลินอยด์ พบว่า โรงเรียนชนบท สามารถนำรูปแบบของกระบวนการการประกันคุณภาพพัฒนาโครงสร้างการปรับปรุงโรงเรียนได้ การประกันคุณภาพทำให้อุทิศศาสตร์การสอนเปลี่ยนไปในทางที่ดี และได้นำมาใช้ในโรงเรียนที่ร่วมโครงการ แต่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเตรียมการและดำเนินการด้วยความรอบคอบจึงจะประสบความสำเร็จ

Abdallah and Refa (2016, pp 30–36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประกันคุณภาพในโครงการศึกษาครูของปาเลสไตน์ บทเรียนสำหรับความเป็นผู้นำของคณะและหลักสูตร การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินมิติของคุณภาพในโครงการศึกษาครูในปาเลสไตน์ก่อนการศึกษาจากมุมมองของกลุ่มครูและครูนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายในสามมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้การสัมภาษณ์เชิงลึกและกลุ่มโฟกัสได้ดำเนินการ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผลการเรียนรู้ที่ตั้งใจไว้ของหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติและกลไกในการสนับสนุนและประเมินความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนยังไม่ถึงระดับคุณภาพที่มุ่งเป้าไปในภารกิจของโครงการ การศึกษาเสนอข้อแนะนำสำหรับการปรับปรุงในสามด้านของโปรแกรมการศึกษาครูของปาเลสไตน์: คุณภาพของการเรียนการสอน; คุณภาพของโอกาสในการเรียนรู้สำหรับทั้งครูนักเรียนและครูผู้สอนที่สอนพวกเขา และคุณภาพของความเป็นผู้นำทางวิชาการจากฝ่ายบริหาร

Michael (2010, p 20) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การประกันคุณภาพในอุดมศึกษาเป็นกระบวนการทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนที่ใช้กันโดยทั่วไปสำหรับการประกันคุณภาพในการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้รับการออกแบบราวกับว่าความพยายามนี้เป็นกระบวนการทางเทคนิคในขณะที่อาจเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะมองว่าเป็นกระบวนการทางการเมือง จึงสรุปได้ว่าแทนที่จะปฏิเสธลักษณะทางการเมืองของการประกันคุณภาพ โดยยอมรับข้อเรียกร้องของการประกันคุณภาพเป็น "โดเมนที่สร้างขึ้นโดยใช้อำนาจทางสังคม" และออกแบบกระบวนการให้เหมาะสมในกระบวนการทางการเมือง . มีข้อเสนอแนะว่าการใช้แบบจำลองที่ตอบสนองต่อการประเมินผลอาจทำให้การประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบที่ตอบสนองการประเมินจะถือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่เริ่มต้นด้วยการอ้างสิทธิ์ ความกังวลและประเด็นที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกคน

ผลการวิจัยพบว่า ในขณะที่มุมมองในทางปฏิบัติวิธีการเหล่านี้มีเหตุผลในการดำรงอยู่ของพวกเขาพวกเขาสามารถถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นพื้นฐานทางทฤษฎีที่ขาดรากฐานและถูกขับเคลื่อนด้วยความต้องการของระเบียบวาระการประชุมภายนอกที่เหมาะสม (เช่นการบังคับใช้ความรับผิดชอบหรือการปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถาบัน) แทนการพิจารณาทางวิชาการ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน) ผลที่ตามมาความไม่ลงตัวของวาทศาสตร์กับความเป็นจริงของคุณภาพการศึกษาได้กลายเป็นประสบการณ์โดยทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่เพียง แต่ในบริบททางตะวันตกที่มาจากแนวทางเหล่านี้เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงบริบททางวัฒนธรรมอื่นๆ เป็นที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าวัฒนธรรมคุณภาพโดยรวมภายในระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วโลกมากที่สุดเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนด้านสถาบันมากกว่าประเด็นด้านคุณภาพของนักเรียนและมีแนวโน้มที่จะพึ่งพิงมุมมองที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบมากกว่า มุมมองที่ดีขึ้นของการประกันคุณภาพ

Bugg (2000, หน้า Abstract อ้างถึงใน ฌซล ลิมภักดี, 2559 หน้า 47-48) ได้ทำวิจัย เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในมลรัฐอิลลินอยส์ วิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและแผนพัฒนาที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ การศึกษาครั้งนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า ก่อนที่จะมีการนำการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบ โครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียนในขณะที่โรงเรียนในเมือง ไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง การประกันคุณภาพประสบความสำเร็จใน เรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง โครงร่างของการประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความหมายว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ที่มีการกำหนดจัดทำแผนการดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐานและเพื่อความมั่นใจของผู้รับบริการ ดังนั้นหากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ คือผู้เรียน จำเป็นจะต้องทราบประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาความหมายของประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และการจัดทำรายงานประจำปี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในบริบทโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 23 จึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีการใช้ตัวแปรที่หลากหลาย ได้แก่ ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นต้น และมีผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี